

**Missä mennään
taloudessa ja miltä
ensi vuosi näyttää
alan kannalta?**

Maarakennuspäivä 2015
24.9.2015
Sami Pakarinen

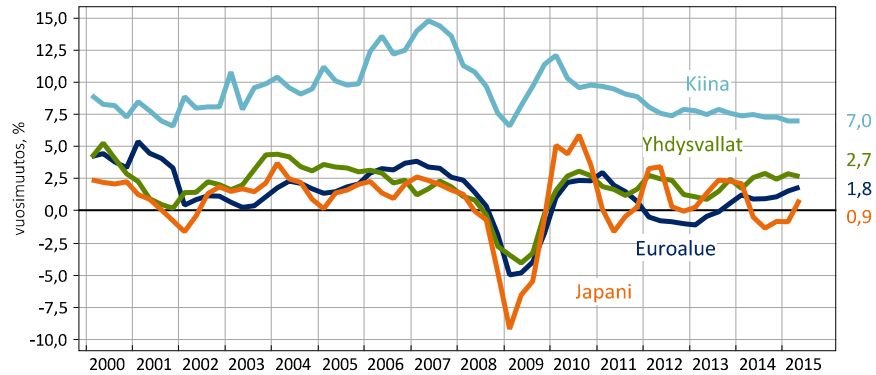

**Maailman ja Suomen
talous**

Maailman talouskasvu hidastumaan päin

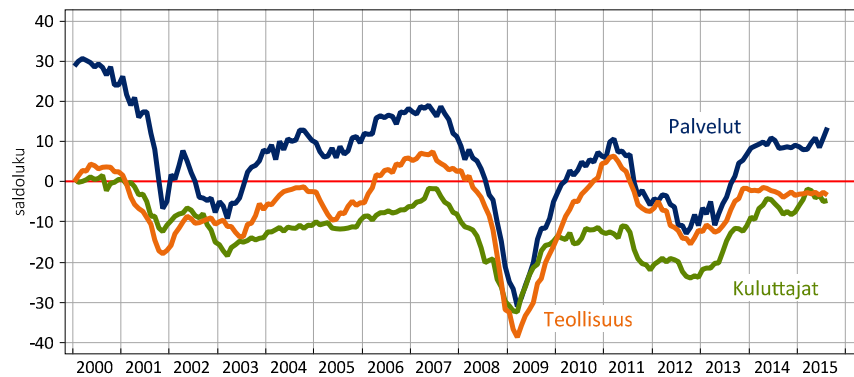
Bruttokansantuotteen kehitys

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Eurooppa elpyy pääasiassa yksityisen kulutuksen vetämänä

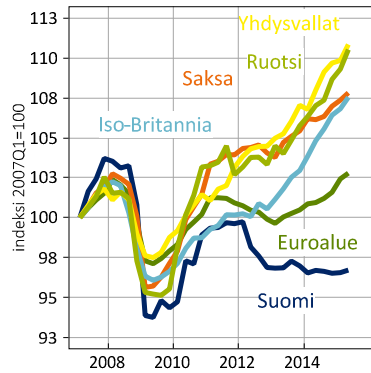
EU:n luottamusindikaattorit

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

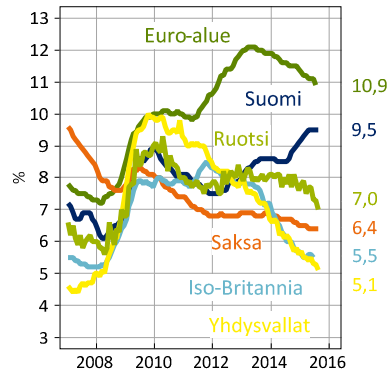
Suomi on joukossa poikkeus

Bruttokansantuotteen kehitys

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Työttömyysaste

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

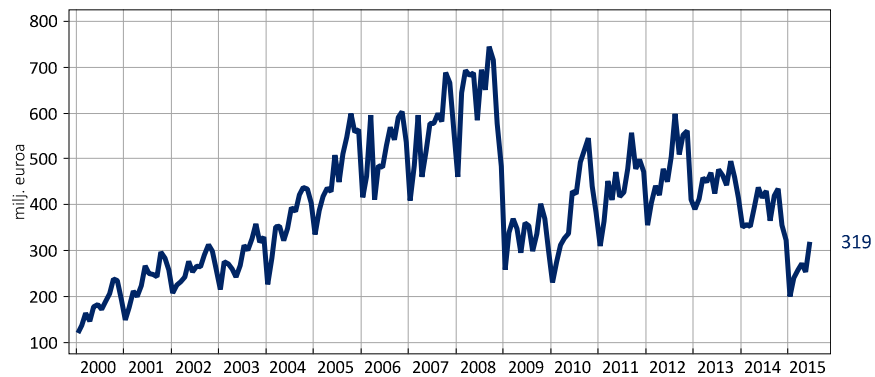
Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

5

Vienti Venäjälle painanut osin Suomen taloutta, pakotteiden vaikutus näkyy yhä

Suomen tavaravienti Venäjälle

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

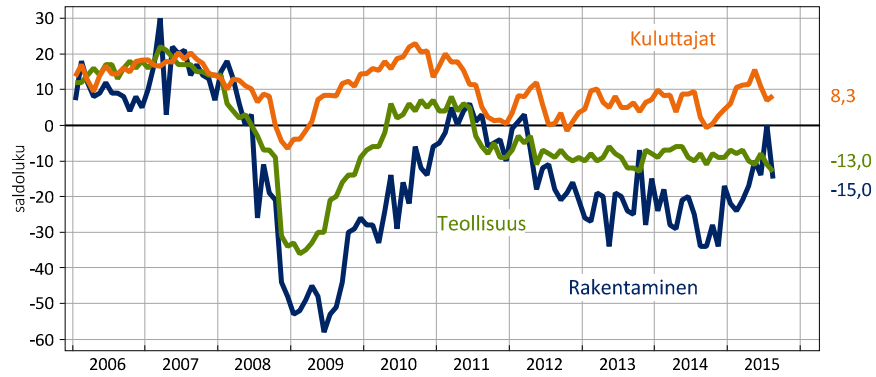
Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

6

Suomessa luottamus heikentyi loppukesällä

Luottamusindikaattorit

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Rakennusteollisuus RT ry

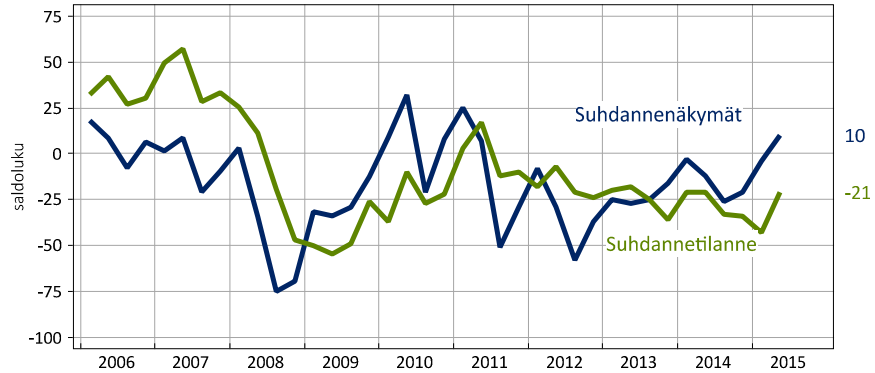
24.9.2015

7

Rakentamisen suhdannenäkymät vahvistumassa

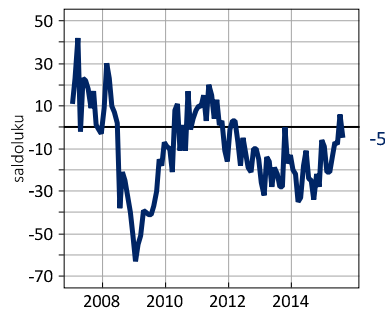
EK:n suhdannebarometri, rakennusteollisuus

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Henkilökuntaodotukset nousussa, tilauskanta vielä alle normaalitason

Rakennusteollisuuden henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

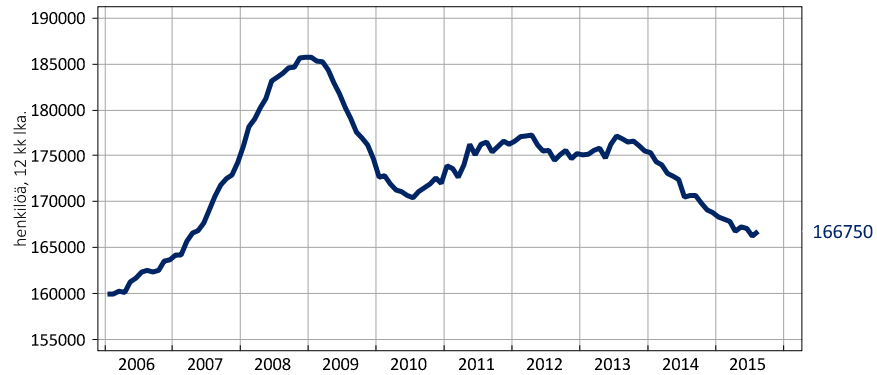
Rakennusteollisuus, tilauskanta normaaliin verrattuna

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Työllisten määrä on jatkanut supistumistaan

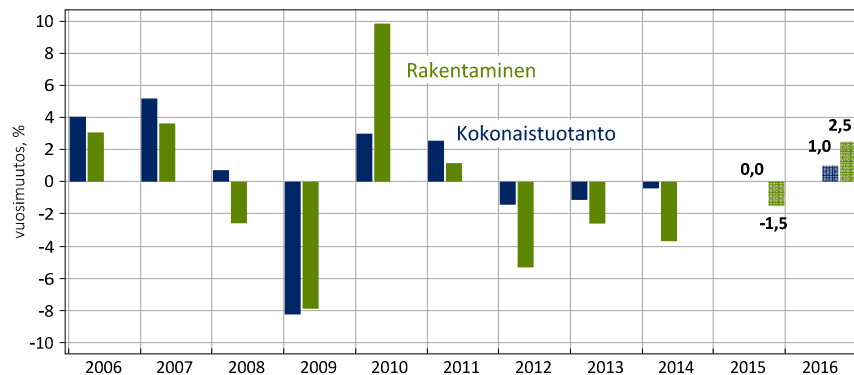
Rakentamisen työlliset

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

RT:n viimeinen ennuste elokuulta ennakoi alamäen jatkuvan 2015

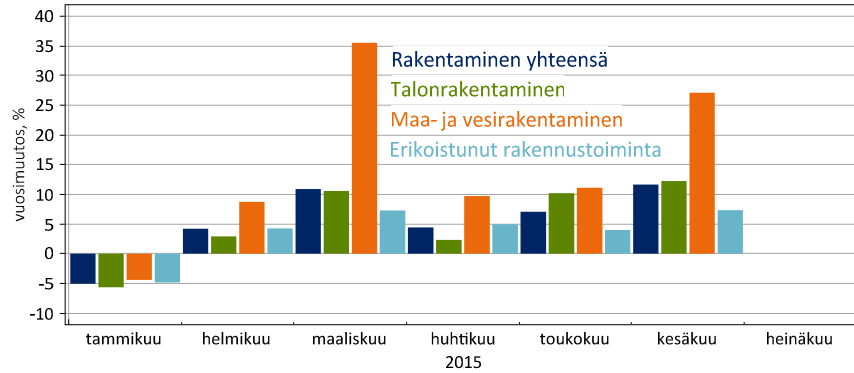
Kokonaistuotannon ja rakentamisen määrän kehitys

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Rakentamisen myynnin määrän kehitykseen suhtauduttava varauksella

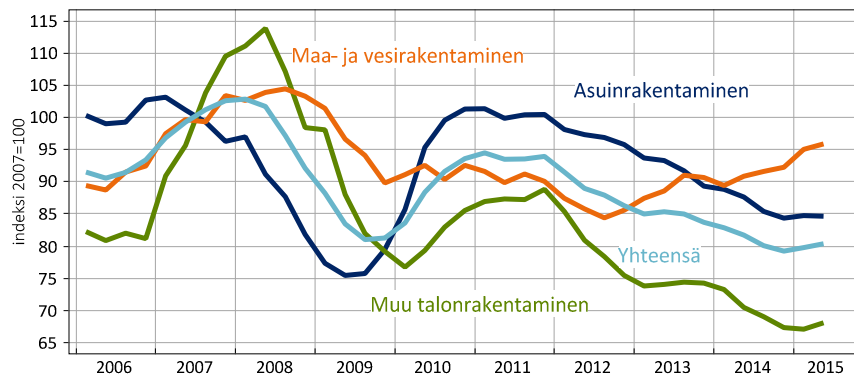
Rakennusyritysten myynnin määrä

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Investoinneissa nähtävissä asteittaista tilanteen helpottumista

Rakennusinvestoinnit (kausitasoitettu)

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Öljyn hinnan lasku auttaa hidasta taloutta

Raakaöljy (Brent)

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

15

Öljyn hinnan lasku heijastuu erityisesti päällysteiden kustannuksiin

Maarakennuskustannusindeksi

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Rakennusteollisuus RT ry

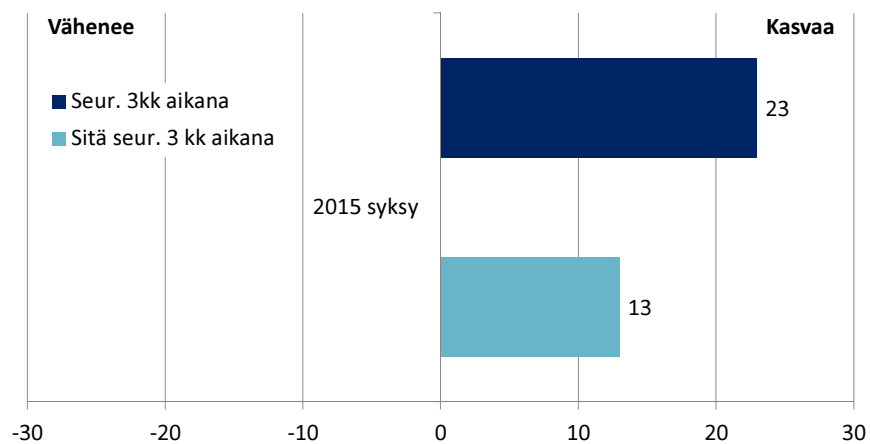
24.9.2015

16

Infrabarometri: Infrarakentaminen kasvaa syksyn aikana, mutta epävarmuus lisääntyy ensi vuoteen mentäessä

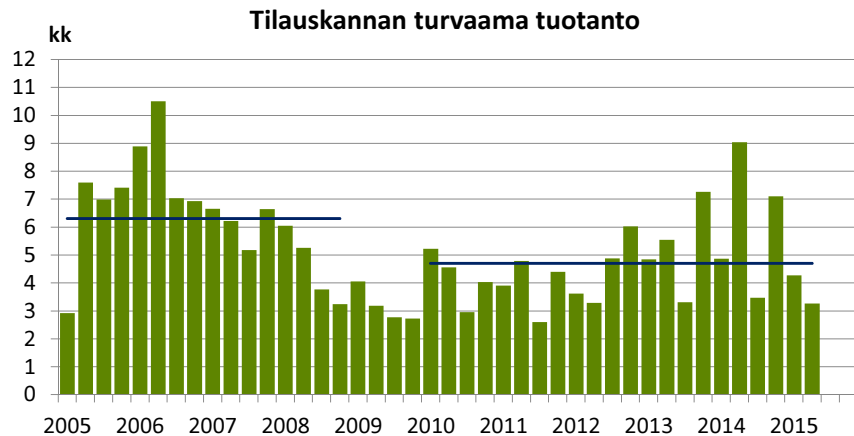
Lähde: Infra ry/RT, Infrabarometri

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

18

Infrarakentajien tilauskirjat ohuemmat 2009 Finanssikriisin jälkeen

Lähde: EK

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

19

Infrasektorin näkymät

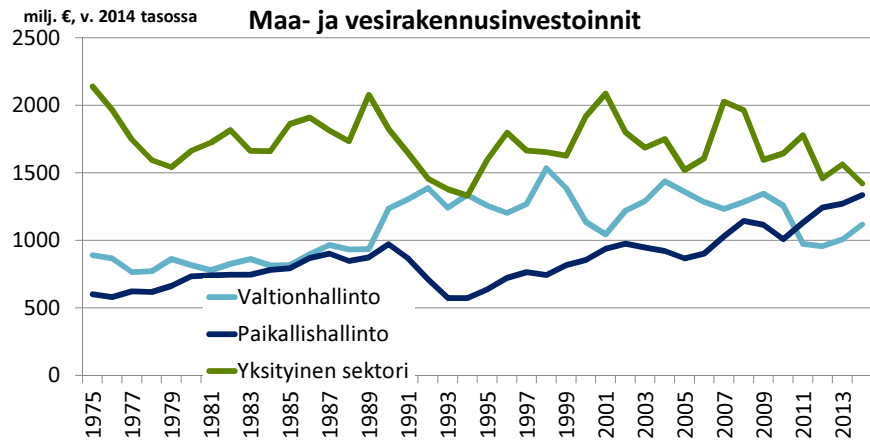
- Öljyn halventuminen laskenut kustannuksia
- Uudisrakentamisen suhdannetilanne kohenee
- Uudelta hallitukselta rahoitusta perusväylänpitoon
- Paljon isoja hankkeita käynnissä
  - Teollisuudessa mm. Äänekoski
  - Energiahuoltoverkossa (Pyhäjoki, LNG, sähkön maakaapelointi)
  - Tuulivoima
  - Vesihuolto (Espoo, Tampere)
  - Rataverkko (Seinäjoki-Oulu ja Länsimetro II)
  - Finavia Helsinki-Vantaa lentokenttä
- Toisaalta isojen hankkeiden päättyminen lisää epävarmuutta
- Markkina polarisoituu alueellisesti

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

20

Kuntien osuus mvr-investoinneista noussut valtiota suuremmaksi, julkisten osuus 64 % 2014

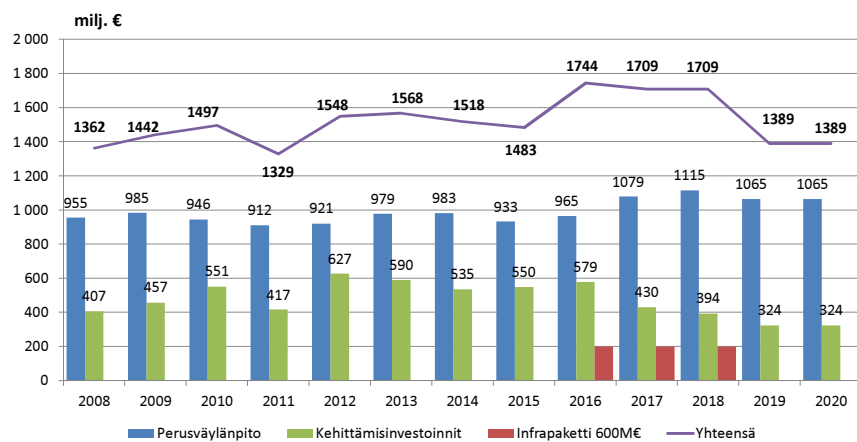

Lähde: Tilastokeskus

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015 21

Liikenteen rahoitus valtion budjetissa

Lähde: VM, Hallitusohjelma 2015

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015 22

Kaupungistuvassa Suomessa infrainvestoinnit ovat avainasemassa

Raidehankkeet houkuttelevat investointeja

Lähde: Newsec, Rakennuslehti 4.9.2015

Rakennusteollisuus RT ry 24.9.2015 24

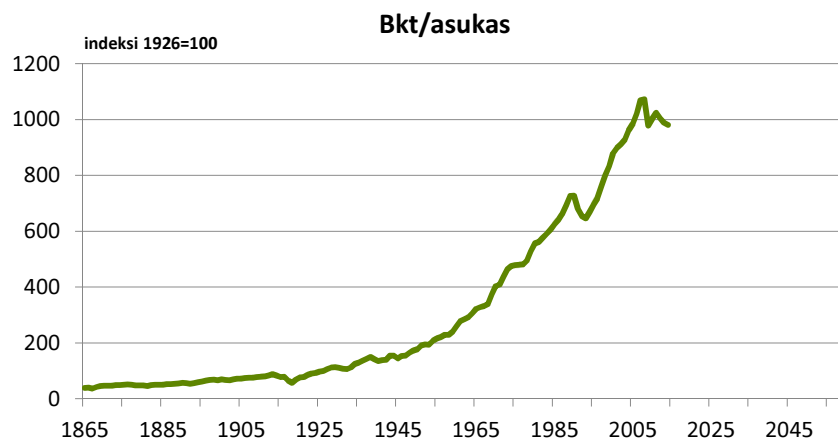
RT:n ennuste, elokuu 2015

Rakentaminen, määrän muutos, %	2014	2015	2016
Talonrakentaminen, yhteensä	-4,1	-1,6	3,3
Uudisrakentaminen	-9,2	-5,3	4,4
Asuntojen uudisrakentaminen	-12,5	-10,0	4,1
Muu uudisrakentaminen	-6,5	-1,2	4,7
Korjausrakentaminen	2,5	2,5	2,0
Maa- ja vesirakentaminen	-2,5	-1,0	0,0
Rakentaminen, yhteensä	-3,7	-1,5	2,5

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015 25

Historiassa Suomen talouskasvu on ollut suotuisaa

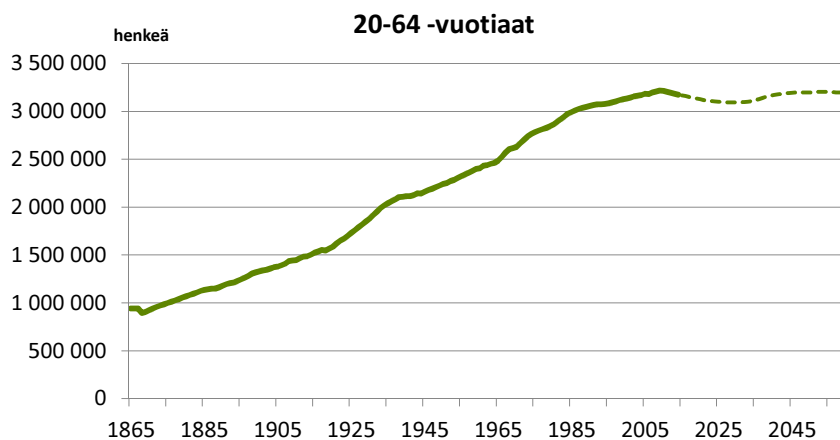

Lähde: Tilastokeskus

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015 26

Työkäinen väestö alkoi vähentyä ensi kertaa vuonna 2009

Lähde: Tilastokeskus

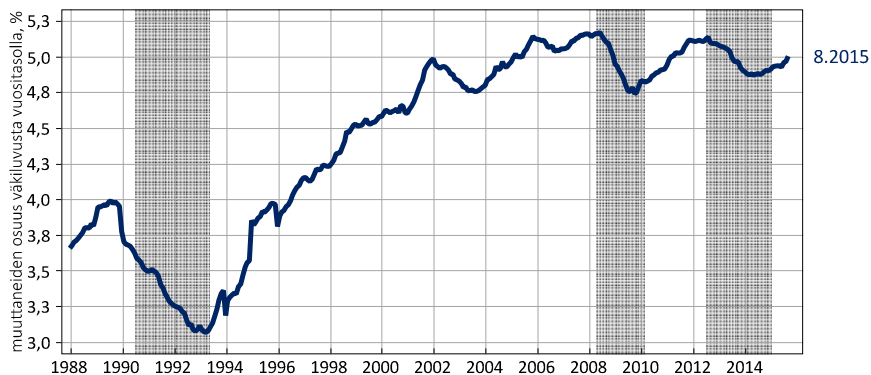
Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

27

Muuttoliikkeen kiihtyminen on aiemmin ennakoituneita parempia aikoja

Kuntien välinen muutto

Lähde: Macrobond/Rakennusteollisuus RT

Rakennusteollisuus RT ry

24.9.2015

28

Yhdessä yhteiskuntaa rakentaen

